

تدوین و بازسازی کتاب خوز و خوزی

مجری: دکتر محسن ناصری

گروه: حکمت، طب سنتی و طب دوران تمدن اسلامی

سال شروع: ۱۳۸۵

سال پایان: ۱۳۸۹

چکیده

مقدمه

خوز و خوزی و کتاب‌هایشان به نام شوسماهی و جامع الخوز به کرات به عنوان مرجع در منابع مهم پزشکی قدیم در اسلام و ایران مورد استفاده قرار گرفته‌اند ولی متأسفانه امروزه در دسترس نمی‌باشند.

روش‌شناسی

در این مطالعه چهار کتاب «القانون فی الطب» ابن سینا، «الحاوی» رازی، «الجامع المفردات الاغذیه و الادویه» ابن ابیطار و «الصیدنه» ابوریحان بیرونی برای اولین بار مورد استقصای کامل قرار گرفت. کلیه ارجاع‌های مربوط به خوز و خوزیه‌طور کامل مشخص گردید.

یافته‌ها

مطالعه حاضر نشان داد در کتاب الحاوی ۲۱۷ بار، در کتب القانون ۱۶ بار، در کتاب الجامع ۲۴ بار و در کتاب الصیدنه ۱۷ بار به خوز و خوزی ارجاع داده شده است.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به جملاتی مانند «اجتمعت الخوز»، «قالت الخوز قاطبه»، «قیل فی جامع الخوز»، «الخوز فی شوسماهی» و «قیل فی شوسماهی الخوز» به نظر می‌رسد که برای اولین بار در تاریخ پزشکی، دانشمندان مکتب پزشکی جندی‌شاپور یا گروهی از آنان، نظرات و آراء خود را که بر آن اجماع داشته‌اند در یک یا چند کتاب مدون نموده و برای بشریت به ودیعت نهاده‌اند. همچنین با توجه به بعضی از ارجاع‌های مستقیم بیرونی و ابن بیطار به خوز و خوزی که بدون ذکر منبع واسطه است، این احتمال وجود دارد که برخی از کتاب‌های خوزیان در مناطق مختلف، حتی در اندلس آن روز، در دسترس بوده است.

کلیدواژه: خوز، خوزی، خوزیان، ارجاع، طب سنتی.